[2024] 9 S.C.R. 947: 2024 INSC 778

ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ଦାସ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ବନାମ

ଦୁର୍ଗା ପ୍ରସାଦ ଅଗ୍ରୱାଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

(ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 613/2017)

26 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2024

[ବିକ୍ରମ ନାଥ, ପଙ୍କଜ ମିଥଲ୍ ଏବଂ ପ୍ରସନ୍ନ ବି. ଭାରାଲେ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ]

ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରଶ୍ନ

ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିକାର ଅଧିନିୟମ, 1963 ର ଧାରା 16(c) ଅନୁଯାୟୀ ଚୁକ୍ତିରେ ଥିବା ସେମାନଙ୍କର ଅଂଶକୁ ସମ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ବାଦୀମାନେ ସେମାନଙ୍କର ନିରନ୍ତର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛାକୁ ପ୍ରମାଣିତ କରିଥିଲେ କି ନାହିଁ ସେ ବିଷୟରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଥିଲା; ଏକ ବୈଧ ଏବଂ ଜାରି ରହିଥିବା ସାଧାରଣ କ୍ଷମତାପତ୍ର ବିନା ତିନି ଭଉଣୀ-ସହ-ମାଲିକଙ୍କ ତରଫରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ପ୍ରାଧିକାରିତା ନଥିଲା - ଏହି ବିଷୟକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ବିକ୍ରି ଚୁକ୍ତିନାମାଟି ଉକ୍ତ ତିନି ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବୈଧ ଏବଂ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନକ୍ଷମ ହୋଇଥିଲା କି ନାହିଁ; ଏବଂ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନର ପ୍ରତିକାର, ଇଚ୍ଛାମୂଳକ ହୋଇଥିବାରୁ, ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯାହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା, ତାହାକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିଲା କି ନାହିଁ ।

ମୁଖ୍ୟ ଟିପ୍ପଣୀ

ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିକାର ଅଧିନିୟମ, 1963 - ଧାରା 16 (c) - ଚୁକ୍ତିର ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ - ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ - ଚୁକ୍ତି ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ବାଦୀମାନଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛା - ପାଞ୍ଚ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ - ଦୁଇ ଭାଇ ଏବଂ ତିନି ଭଉଣୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମାନ ଭାବରେ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତିର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ସୂତ୍ରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିବା - ମକଦ୍ଦମା ଜମି ଉପରେ ଏକ ପେଟ୍ରୋଲ ପମ୍ପ ସଂଚାଳନା କରୁଥିବା ବାଦୀମାନେ ପ୍ରତିଫଳ ଦେଇ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ କ୍ରୟ କରିବା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ ତାଙ୍କ ଭାଇଙ୍କ ସହ ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ଏକ ରାଜିନାମା କରିଥିଲେ - ରାଜିନାମା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲା ଯେ ଭଉଣୀ-ସହ-ମାଲିକମାନେ ତିନି ମାସ ମଧ୍ୟରେ ବିକ୍ରି ଦଲିଲ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବେ ଯେହେତୁ ସେମାନେ ରାଜିନାମାରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲେ - ବାଦୀମାନେ ଚୁକ୍ତିର ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ କରେଇବା ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମା କରିଲେ - ଉକ୍ତ ରାଜିନାମାଟି ଭଉଣୀ-ସହ-ମାଲିକଙ୍କ କୌଣସି ଦସ୍ତଖତ, ଲିଖିତ ସମ୍ମତି, କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ଠାରୁ ସ୍ୱଷ୍ଟ ପ୍ରାଧିକାରିତା ବିନା କେବଳ ଦୁଇ ଭାଇ-ସହ-ମାଲିକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା - ଇତି ମଧ୍ୟରେ, ସମ୍ପତ୍ତିର ସମସ୍ତ ସହ-ମାଲିକ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ପ୍ରତିଫଳ ଦେଇ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତିର ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ଏକ ବିକ୍ରି ଦଲିଲ ଆଧାରରେ କରିଥିଲେ - ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମକଦ୍ଦମା ଖାରଜ ହୋଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବାଦୀମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ମକଦ୍ଦମାର ଫଏସଲା ଦେଇଥିଲେ - ସଠିକତା:

ଏହା ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା ଯେ: ରାଜିନାମାର ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ପାଳନ କରିବାରେ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାରେ ବାଦୀମାନଙ୍କ ବିଫଳତା ଚୁକ୍ତି ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ବାଦୀମାନଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛାର, ଯାହା ଧାରା 16(c) ଅନୁଯାୟୀ କହିଥାଏ, ଅଭାବକୁ ଦର୍ଶାଏ, ଯାହା ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଦାବି ପାଇଁ ଘାତକ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥାଏ - ବାଦୀମାନଙ୍କ ନିଷ୍କ୍ରିୟତା ଏବଂ ଅଦମ୍ୟ ତତ୍ପରତାର ଅଭାବକୁ ଅଣଦେଖା କରିବାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତ୍ରୁଟି କରିଥିଲେ - ଆହୁରି, ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1-ସହ-ମାଲିକଙ୍କର ଅନ୍ୟ ତିନି ଭଉଣୀ ସହ-ମାଲିକଙ୍କୁ ବିକ୍ରି ଚୁକ୍ତିରେ ଆବଦ୍ଧ କରିବାର ପ୍ରାଧିକାରିତା ନଥିଲା - ରାଜିନାମା ସମୟରେ, ଯାହା ବିଭାଜନ ଦଲିଲ୍ ଦ୍ୱାରା ସୂଚିତ ଭାବେ ପ୍ରତ୍ୟାହାର ହୋଇଯାଇଥିଲା, ସାଧାରଣ କ୍ଷମତାପତ୍ର ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରୟ କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିନଥିଲା । ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ସମ୍ମତି ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ବିଷୟରେ ବାଦୀମାନଙ୍କ ଜ୍ଞାନ ତଥା ଏପରି ସମ୍ମତି ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାରେ ସେମାନଙ୍କର ବିଫଳତା, ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ରାଜିନାମାକୁ ପ୍ରଭାବହୀନ କରେ, ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ଏବଂ ବାଦୀମାନେ ଉକ୍ତ ରାଜିନାମା ଆଧାରରେ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ସେମାନଙ୍କର ଅଂଶ ଉପରେ କୌଣସି ଅଧିକାର ଦାବି କରିପାରିବେ ନାହିଁ - ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରତିଫଳ ବଦଳରେ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତିର ସତ୍ ବିଶ୍ୱାସରେ ସଚ୍ଚୋଟ କ୍ରେତା ଅଟନ୍ତି - ଥରେ ସେମାନେ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଅଧିକାର ହାସଲ କରିସାରିବା ପରେ, ମକଦ୍ଦମାର ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଡିକ୍ରି ଦେଇ ଉକ୍ତ ବିକ୍ରି ଦଲିଲରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରିବାର କୌଣସି ଯଥାର୍ଥତା ନାହିଁ - ତେଣୁ, ପ୍ରତିକାରର ବିବେକାନୁସାର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ଏହାର ପ୍ରୟୋଗକୁ ପରିଚାଳନା କରୁଥିବା ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ, ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ମଞ୍ଜୁର କରିବା ଯଥାର୍ଥ କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ହେବ ନାହିଁ - ଆବଶ୍ୟକ ଚୁକ୍ତିଭିତ୍ତିକ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ପୂରଣ କରିବାରେ ବାଦୀମାନଙ୍କ ବିଫଳତା, ତଥା ସମସ୍ତ ସହ-ମାଲିକଙ୍କୁ ସେଥିରେ ଆବଦ୍ଧ ରଖିବା ପାଇଁ ପ୍ରାଧିକାରିତାର ଅଭାବ, ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ମଞ୍ଜୁରକୁ ଅନୁପଯୁକ୍ତ କରିଥାଏ – ବାଦୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିବା ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ପ୍ରତିକାର, ସେମାନଙ୍କ ଆଚରଣ ଏବଂ ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ - ରାଜିନାମାର ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଅପ୍ରବର୍ତ୍ତନକ୍ଷମ ପ୍ରକୃତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ବାଦୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିକାର ମଞ୍ଜୁର କରିବା ଯଥାର୍ଥ କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ନୁହେଁ - ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ରାୟ ଏବଂ ଡିକ୍ରି ରଦ୍ଦ କରାଗଲା ଏବଂ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମାକୁ ଖାରଜ କରି ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ଏବଂ ଡିକ୍ରିକୁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରାଗଲା । [ଅନୁଚ୍ଛେଦ 9-25] ।

ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିକାର ଅଧିନିୟମ 1963 - ଧାରା 16 (c) - ଚୁକ୍ତିର ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ - ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ - ଚୁକ୍ତିର ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ବାଦୀମାନଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛା:

ଏହା ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା ଯେ: ଧାରା 16 (c) ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଏ ଯେ ଏକ ଚୁକ୍ତିର ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ

ସମ୍ପାଦନ ଚାହୁଁଥିବା ଜଣେ ବାଦୀ, ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପାଦନ ହେବାକୁ ଥିବା ଚୁକ୍ତିର ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ସେ ସମ୍ପାଦନ କରିଛନ୍ତି କିମ୍ବା ସମ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ସର୍ବଦା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏବଂ ଇଚ୍ଛୁକ ଅଟନ୍ତି ବୋଲି ଦୃଢ ଭାବେ କହିବା ଏବଂ ପ୍ରମାଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ - ଏହି ଆବଶ୍ୟକତା ଏକ ପୂର୍ବ ସର୍ତ୍ତ ଏବଂ ସମଗ୍ର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ଏହା ବାଦୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାପିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ - ମକଦ୍ଦମା କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ପରେ ବାଦୀମାନଙ୍କ ଆଚରଣରୁ, ତଥା ରାଜିନାମାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିରୁ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛା ନିର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଥାଏ - ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ପଛରେ ଥିବା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତତା ହେଉଛି ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଯେ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ପ୍ରତିକାର ଚାହୁଁଥିବା ଏକ ପକ୍ଷ ନିଜେ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି - ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ଏକ ବିବେକାନୁସାର ପ୍ରତିକାର ଅଟେ, ଏବଂ ଚୁକ୍ତିଗତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟପାଳନ ପ୍ରତି ଏକନିଷ୍ଠା ଓ ଆନ୍ତରିକତା ଦର୍ଶାଇ ବାଦୀ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ସ୍ବଚ୍ଛତାର ସହିତ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଆସିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଚୁକ୍ତିର ନିଜସ୍ୱ ଅଂଶକୁ ପାଳନ କରିବାରେ କୌଣସି ଢିଲାପଣ, ଉଦାସୀନତା କିମ୍ବା ବିଫଳତା ଏପରି ପ୍ରତିକାରକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବାର ଏକ ଆଧାର ହୋଇପାରେ ।

କ୍ଷମତାପତ୍ର - ସାଧାରଣ କ୍ଷମତାପତ୍ର - ବିକ୍ରୟ ଚୁକ୍ତି ପାଇଁ ଅଭିକର୍ତ୍ତା କେତେବେଳେ ମୂଳ ପକ୍ଷଙ୍କୁ ଆବଦ୍ଧ କରିପାରିବେ:

ଏହା ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା ଯେ: ସମ୍ପତ୍ତିର ଏକାଧିକ ମାଲିକଙ୍କ ସହିତ ଜଡିତ ଚୁକ୍ତିନାମାରେ, ଏହା ଜରୁରୀ ଯେ ସମସ୍ତ ସହ-ମାଲିକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ରାଜିନାମା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ କିମ୍ବା ଏକ ବୈଧ ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀ କ୍ଷମତାପତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନଙ୍କ ତରଫରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଜଣେ ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବରେ ପ୍ରାଧିକୃତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ - ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପ୍ରାଧିକାରିତା ସ୍ପଷ୍ଟ ଏବଂ ଅସନ୍ଦିଗ୍ଧ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ, ଏବଂ ଏପରି ପ୍ରାଧିକାରିତାର କୌଣସି ସୀମାବଦ୍ଧତା କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାହାରକୁ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବରେ ବିଚାର କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ - ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରାଧିକାରିତା ବିନା, ଜଣେ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ମୂଳ ପକ୍ଷଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ ଚୁକ୍ତିନାମାରେ ଆବଦ୍ଧ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିକାର ଅଧିନିୟମ, 1963 - ଧାରା 20 - ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ପ୍ରତିକାର ଅଧୀନରେ - ଏହାର ପ୍ରକୃତି:

ଏହା ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା ଯେ: ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ପ୍ରତିକାର ଇଚ୍ଛାକୃତ ପ୍ରକୃତିର ଅଟେ - ଧାରା 20 ରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ନ୍ୟାୟାଳୟ କେବଳ ଏଥିପାଇଁ ଏପରି ପ୍ରତିକାର ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ନୁହଁନ୍ତି କାରଣ ଏପରି କରିବା ବିଧି ସମ୍ମତ ଅଟେ – କିନ୍ତୁ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଇଚ୍ଛାମୂଳକ ସୁବିବେଚିତ ଏବଂ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ନୀତି ଉପରେ ଆଧାରିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ - ଇଚ୍ଛାମୂଳକତାର ପ୍ରୟୋଗ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଭାବରେ ଏବଂ ଉତ୍ତମ ନୀତି ଉପରେ ଆଧାରିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ, ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରି ଯେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ମଞ୍ଜୁର କରିବା ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ

ଯଥାର୍ଥ ଏବଂ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଉପାୟରେ ହେଉଥିବ ।

ଉଲ୍ଲିଖିତ ନିର୍ଣ୍ଣୟବିଧି

ୟୁ. ଏନ୍. କ୍ରିଷ୍ଣମୂର୍ତ୍ତି ବନାମ ଏ. ଏମ୍. କ୍ରିଷ୍ଣମୂର୍ତ୍ତି [2022] 13 SCR 250: (2023) 1 SCC 775 - ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

ଅଧିନିୟମଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକା

ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିକାର ଅଧିନିୟମ, 1963

ମୁଖ୍ୟ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକା

ଚୁକ୍ତିର କିଛି ଅଂଶ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ନିରନ୍ତର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛା; ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ରାଜିନାମା; ସାଧାରଣ କ୍ଷମତାପତ୍ର; ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ; ବିକ୍ରି ଦଲିଲ; ପ୍ରତିଫଳ; ଏକାଧିକ ପକ୍ଷ; ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ୱାର୍ଥ; ଉତ୍ତମ ବିଶ୍ୱାସରେ ସଚ୍ଚୋଟ କ୍ରେତାମାନେ; ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ପ୍ରତିକାର; ଚୁକ୍ତିଭିତ୍ତିକ ଦାୟିତ୍ୱ; ଚୁକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ; ବିକ୍ରି ଚୁକ୍ତିରେ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ମୂଳ ପକ୍ଷଙ୍କୁ ଆବଦ୍ଧ କରିବା: ବିବେକାନୁସାରତାର ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ପ୍ରୟୋଗ; ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନର ମଞ୍ଜୁରୀ ।

ମାମଲାର ଉତ୍ପତ୍ତି

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା: ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 613/2017

ଏଫ୍. ଏ. ସଂଖ୍ୟା 185/1997 ରେ କଟକସ୍ଥିତ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 2013 ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର 25 ତାରିଖରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ଆବେଦନ ।

ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଉପସ୍ଥିତି

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଓକିଲ ଉମାକାନ୍ତ ମିଶ୍ର, ଓକିଲ ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରଭାତୀ ନାୟକ, ଓକିଲ ନିରଞ୍ଜନ ସାହୁ, ଓକିଲ ମୋନୋମୋୟ ବସୁ, ଓକିଲ ସୁଶ୍ରୀ ଅପୂର୍ବା ଶର୍ମା ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଓକିଲ ଏସ୍. ଆର୍. ସିଂହ, ବରିଷ୍ଠ ଓକିଲ ଏ. ସି. ପ୍ରଧାନ, ଓକିଲ ସୌରଭ ମିଶ୍ର, ଓକିଲ ଶ୍ରୀମୟ ମିଶ୍ର, ଓକିଲ ଅଭିନବ ପାଣ୍ଡେ ।

ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ/ଆଦେଶ

ଆଦେଶ

1. ମାଲିକାନା ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 103/1994 ରେ ବାରିପଦାସ୍ଥିତ ଦେୱାନୀ ବିଚାରପତି (ବରିଷ୍ଠ ଡିଭିଜନ) ଙ୍କ 1997 ମସିହା ମେ 5 ତାରିଖର ରାୟକୁ ପ୍ରଥମ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 185/1997 ରେ କଟକସ୍ଥିତ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଓଲଟାଇ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 2013 ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର 25 ତାରିଖରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ଏହି ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନ ଆସିଅଛି । ବାଦୀମାନଙ୍କ (ଏଠାରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ 2) ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ମକଦ୍ଦମାରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନକାରୀ (ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 9 ରୁ 11) ଙ୍କ ସମେତ ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କୁ ବାଦୀମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏକ ବିକ୍ରି ଦଲିଲକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଡିକ୍ରି ଦେଲେ । ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 9 ରୁ 11 ଏହି ନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି ।

2. ମୂଳ ମକଦ୍ଦମା ଉତ୍ପନ୍ନ ହେବାରେ ଯେଉଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଦାୟୀ,ସେଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

2.1. ସ୍ୱର୍ଗତ ସୁରେନ୍ଦ୍ରନାଥ ବାନାର୍ଜୀ ଓଡ଼ିଶାର ବାରିପଦାରେ ଅବସ୍ଥିତ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଳ ମାଲିକ ଥିଲେ । 03.07.1980 ରେ ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ, ସମ୍ପତ୍ତି ତାଙ୍କ ପାଞ୍ଚ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମାନ ଭାବରେ ଭାଗ ହୋଇଥିଲା: ଦୁଇ ପୁଅ - ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 (ବିନୟେନ୍ଦ୍ର ବାନାର୍ଜୀ) ଏବଂ ସ୍ୱର୍ଗତ ସୌମେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ବାନାର୍ଜୀ - ଏବଂ ତିନି ଝିଅ - ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 (ଶ୍ରୀମତୀ ରେଖା ମୁଖାର୍ଜୀ, ଶ୍ରୀମତୀ ଶିଖା ଦାସ, ଏବଂ ଶ୍ରୀମତୀ ମୋନିଲା ପାଲ୍) ।

2.2. 14.04.1993 ତାରିଖରେ, ସମସ୍ତ ସହ-ମାଲିକ (ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ରୁ 8) ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀ (ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 9 ରୁ 11) ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ମୌଖିକ ଚୁକ୍ତିନାମା ହୋଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ସହ-ମାଲିକମାନେ ସାମୂହିକ ଭାବରେ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କୁ 4,20,000 ଟଙ୍କାର ପ୍ରତିଫଳରେ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରି କରିବାକୁ ରାଜି ହୋଇଥିଲେ । ଏହି ରାଜିନାମା ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପାରସ୍ପରିକ ଆଲୋଚନା ଏବଂ ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ବୁଝାମଣାର ପରାକାଷ୍ଠା ଥିଲା, ଯାହା ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କୁ ସମ୍ପତ୍ତି ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ସହ-ମାଲିକଙ୍କ ପ୍ରକୃତ

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିଥିଲା ।

2.3. ଇତି ମଧ୍ୟରେ, 06.06.1993 ତାରିଖରେ, ବାଦୀମାନେ (ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ 2), ଯେଉଁମାନେ କି ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 12 (ହିନ୍ଦୁସ୍ତାନ ପେଟ୍ରୋଲିୟମ୍ କର୍ପୋରେସନ୍ ଲିମିଟେଡ୍) ସହିତ ଏକ ବ୍ୟବସାୟିକ ରାଜିନାମା ଅନୁଯାୟୀ ମକଦ୍ଦମା ଜମିରେ ପେଟ୍ରୋଲ ପମ୍ପ ସଂଚାଳନା କରୁଥିବା ବ୍ୟବସାୟୀ ଅଟନ୍ତି, ଆରୋପିତ ଭାବରେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ ସ୍ୱର୍ଗତ ସୌମେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ସହ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତି କ୍ରୟ ପାଇଁ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳ ରାଶି 5,70,000 ଟଙ୍କା ପାଇଁ ବଇନା ଅର୍ଥ 70,000 ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରି ବିକ୍ରି କରିବାକୁ ଏକ ରାଜିନାମା ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲେ । ରାଜିନାମା ଅନୁଯାୟୀ ଭଉଣୀମାନେ (ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8) ତିନି ମାସ ମଧ୍ୟରେ ବାରିପଦାକୁ ଆସି ବିକ୍ରି ଦଲିଲକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାର ଥିଲା, ଯେହେତୁ ସେମାନେ ରାଜିନାମା ହେବା ସମୟରେ ଏହା କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ଥିଲେ । ରାଜିନାମାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ, ବିକ୍ରି ଦଲିଲ 30.09.1993 ପୂର୍ବରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାର ଥିଲା ।

2.4. ଏହା ଟିପ୍ପଣୀ କରିବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଯେ 06.06.1993 ର ରାଜିନାମା ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ଙ୍କ, ଯେଉଁମାନେ ସାମୂହିକ ଭାବରେ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ 3/5 ଭାଗ ରଖିଥିଲେ, କୌଣସି ଦସ୍ତଖତ, ଲିଖିତ ସମ୍ମତି କିମ୍ବା ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରାଧିକାରିତା ବିନା କେବଳ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ ସ୍ୱର୍ଗତ ସୌମେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିଲା । ବାଦୀମାନେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ଏବଂ ସମ୍ମତି ବିନା, ଏକ ବୈଧ ଏବଂ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନକ୍ଷମ ବିକ୍ରୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ।

2.5. ତାଙ୍କ ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ତରଫରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ଆରୋପିତ ଅଧିକାର 30.12.1982 ର ଏକ ଅଣପଞ୍ଜୀକୃତ ସାଧାରଣ କ୍ଷମତାପତ୍ର (ଜିପିଏ) ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା । ତେବେ, ଏହି ଜି. ପି. ଏ. ର ପରିସର ସୀମିତ ଥିଲା, ମୁଖ୍ୟତଃ ସମ୍ପତ୍ତିର କେତେକ ଦିଗ, ଯେପରିକି ଭଡ଼ା ସଂଗ୍ରହ, ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା । ଅଧିକନ୍ତୁ, ଜି. ପି. ଏ. କୁ 17.02.1988 ର ଏକ ପଞ୍ଜୀକୃତ ବିଭାଜନ ପତ୍ର ଦ୍ୱାରା ଫଳପ୍ରଦ ଭାବରେ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ସହ-ମାଲିକମାନେ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ବିଭାଜନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରୟ କରିବାର କୌଣସି କ୍ଷମତା ବିଷୟରେ କୌଣସି ଉଲ୍ଲେଖ ନକରି ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ପ୍ରାଧିକାରିତାକୁ ବିଶେଷ ଭାବରେ କେବଳ ଭଡ଼ା ସଂଗ୍ରହ କରିବା

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସୀମିତ ରଖିଥିଲେ ।

2.6. 14.04.1993 ର ପୂର୍ବ ମୌଖିକ ଚୁକ୍ତିର ପରିପୂରଣରେ, ଏବଂ ସମସ୍ତ ସହ-ମାଲିକଙ୍କ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ଏବଂ ସମ୍ମତି ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପରେ, ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1, ସ୍ୱର୍ଗତ ସୌମେନ୍ଦ୍ର, ଏବଂ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ଆବେଦନକାରୀ (ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 9 ରୁ 11) ମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ 27.09.1993 ରେ 4,20,000 ଟଙ୍କାର ପ୍ରତିଫଳ ପାଇଁ ଏକ ପଞ୍ଜୀକୃତ ବିକ୍ରି ଦଲିଲ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଯେଉଁମାନେ ପ୍ରକୃତ କ୍ରେତା ଅଟନ୍ତି, ସତ୍ ବିଶ୍ୱାସରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସମସ୍ତ ପାଞ୍ଚ ଜଣ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ମାଲିକମାନଙ୍କ ସହ କାରବାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ସମ୍ପତ୍ତିର ବୈଧ ମାଲିକାନା ହାସଲ କରିଥିଲେ ।

2.7. ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ଙ୍କ ଠାରୁ ସମ୍ମତି ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ପ୍ରାଧିକାରିତାର ସୀମାବଦ୍ଧତା ବିଷୟରେ ଅବଗତ ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବାଦୀମାନେ (ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ 2) ବାରିପଦାସ୍ଥିତ ଦେୱାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ (ବରିଷ୍ଠ ଡିଭିଜନ) ସମ୍ମୁଖରେ ଟି. ଏସ୍. ସଂଖ୍ୟା 103/1994 ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ସେମାନେ 06.06.1993 ତାରିଖର ଆରୋପିତ ରାଜିନାମାର ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ କିମ୍ବା ବିକଳ୍ପ ଭାବରେ, ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ ସ୍ୱର୍ଗତ ସୌମେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଅଂଶର ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ମାଗିଥିଲେ । ବାଦୀମାନେ, ମକଦ୍ଦମା ଜମିରେ ବ୍ୟବସାୟୀ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ବେଳେ, ସେମାନଙ୍କର ବାଣିଜ୍ୟିକ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଆଗକୁ ବଢାଇବା ପାଇଁ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକାନା ସୁରକ୍ଷିତ କରିବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଥିଲେ ।

3. ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ, ବାଦୀମାନେ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ସେମାନେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ ସ୍ୱର୍ଗତ ସୌମେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଠାରୁ 06.06.1993 ତାରିଖରେ ମୋଟ 5,70,000 ଟଙ୍କାର ପ୍ରତିଫଳ ବାବଦକୁ 70,000 ଟଙ୍କାର ବଇନା ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରି ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତି କିଣିବା ପାଇଁ ଏକ ବୈଧ ଏବଂ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନକ୍ଷମ ରାଜିନାମା କରିଥିଲେ । ସେମାନେ ଦୃଢ଼ୋକ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1, ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ଙ୍କ ତରଫରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ 30.12.1982 (Ext.1) ର ସାଧାରଣ କ୍ଷମତାପତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାଧିକୃତ ଥିଲେ, ଯାହା ତାଙ୍କୁ ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା । ବାଦୀମାନେ ଜୋର ଦେଇ କହିଥିଲେ ଯେ ରାଜିନାମାରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲା ଯେ ଭଉଣୀମାନେ (ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8) ତିନି ମାସ ମଧ୍ୟରେ ବିକ୍ରି ଦଲିଲ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ

କରିବା ପାଇଁ ବାରିପଦା ଆସିବେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ ସ୍ୱର୍ଗତ ସୌମେନ୍ଦ୍ର ଆଶ୍ୱସ୍ତ କରିଥିଲେ ଯେ ଭଉଣୀମାନେ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ସମ୍ମତି ଦେଇଥିଲେ । ସେମାନେ କହିଥିଲେ ଯେ ସେମାନେ ଚୁକ୍ତିନାମାର ସେମାନଙ୍କର ଅଂଶ ସମ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ସର୍ବଦା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏବଂ ଇଚ୍ଛୁକ ଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ବାକି ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ସେମାନେ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ 27.09.1993 ତାରିଖରେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 9 ରୁ 11 ଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ସମ୍ପାଦିତ ହୋଇଥିବା ପରବର୍ତ୍ତୀ ବିକ୍ରି ଦଲିଲ ଅବୈଧ ଥିଲା ଏବଂ ଏହା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ନଥିଲା, କାରଣ ଏହା ବାଦୀମାନଙ୍କ ସହିତ ପୂର୍ବ ଚୁକ୍ତି ବିଷୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜ୍ଞାନ ସହିତ ସମ୍ପାଦିତ ହୋଇଥିଲା ।

4. ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ନିଜ ନିଜ ଲିଖିତ ବିବୃତ୍ତିରେ ବାଦୀମାନଙ୍କ ଦାବିକୁ ଖଣ୍ଡନ କରିଥିଲେ । ସେମାନେ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ଙ୍କ ତରଫରୁ ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରୟ କରିବାର ପ୍ରାଧିକାରିତା ନଥିଲା । ସେମାନେ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ସାଧାରଣ କ୍ଷମତାପତ୍ରର (Ext.1) ପରିସର ସୀମିତ ଥିଲା ଏବଂ 17.02.1988 (Ext.6/a) ର ବିଭାଜନ ପତ୍ର ଦ୍ୱାରା ଫଳପ୍ରଦ ଭାବରେ ଏହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ସହମାଲିକଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଂଶ ଆବଣ୍ଟନ କରିଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କୁ ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରୟ ନକରି କେବଳ ଭଡ଼ା ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ପ୍ରାଧିକୃତ କରିଥିଲା । ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ କହିଥିଲେ ଯେ 06.06.1993 ତାରିଖର ରାଜିନାମା ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନକ୍ଷମ ନଥିଲା, ଯେହେତୁ ଏହା ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ଙ୍କ ସମ୍ମତି ପାଇବା ଏବଂ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଥିଲା, ଯାହା କଦାପି ହୋଇନଥିଲା । ସେମାନେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଦୃଢ଼ୋକ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ ବାଦୀମାନେ ଚୁକ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ପୂରଣ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ, ବିଶେଷ କରି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି ଏବଂ ସମ୍ମତି ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ, ଯାହା ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛାର ଅଭାବକୁ ସୂଚିତ କରେ । ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରିଥିଲେ ଯେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 9 ରୁ 11 ଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ 27.09.1993 ରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିବା ବିକ୍ରି ଦଲିଲ ବୈଧ ଥିଲା, ଯାହା ପ୍ରତିବାଦୀ ନମ୍ବର 6 ରୁ 8 ଙ୍କ ସମେତ ସମସ୍ତ ସହ-ମାଲିକଙ୍କ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ମତି ଏବଂ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା । ସେମାନେ ଦୃଢ଼ୋକ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ କୌଣସି ପ୍ରବର୍ତ୍ତନକ୍ଷମ ପୂର୍ବ ଚୁକ୍ତିର ବିନା ସୂଚନାରେ ମୂଲ୍ୟ ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରକୃତ କ୍ରେତା ଥିଲେ, ଯାହା ବାଦୀମାନଙ୍କ ଦାବିକୁ ଅସମର୍ଥନୀୟ କରିଦେଇଥିଲା ।

5. ବିବାଦ ବିଷୟବସ୍ତୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପରେ ଏବଂ ପ୍ରମାଣ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ପରେ ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ବାଦୀମାନଙ୍କ ମକଦ୍ଦମାକୁ ଖାରଜ କରିଦେଲେ । ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପ୍ରମୁଖ ଫଳାଫଳ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

5.1. ନ୍ୟାୟାଳୟ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ 06.06.1993 ତାରିଖର ରାଜିନାମା ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ଙ୍କ କୌଣସି ଦସ୍ତଖତ କିମ୍ବା ସ୍ୱଷ୍ଟ ସମ୍ମତି ବିନା କେବଳ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ ସ୍ୱର୍ଗତ ସୌମେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ରାଜିନାମା ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲା ଯେ ଭଉଣୀମାନେ ଉପସ୍ଥିତ ନଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛାକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ସେମାନେ ବିକ୍ରି ଦଲିଲ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ତିନି ମାସ ମଧ୍ୟରେ ବାରିପଦା ଆସିବେ ।

5.2. ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ସାଧାରଣ କ୍ଷମତାପତ୍ରକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ଏହା ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କୁ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରାଧିକାରିତା ଦେଇ ନଥିଲା । ଅଧିକନ୍ତୁ, ପରବର୍ତ୍ତୀ ବିଭାଜନ ପତ୍ର (Ext.6/a) ଦ୍ୱାରା ସାଧାରଣ କ୍ଷମତାପତ୍ରକୁ ସୂଚିତ ଭାବେ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରି ନିଆଯାଇଥିଲା, ଯାହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ସହମାଲିକଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଂଶ ଆବଣ୍ଟନ କରିଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କୁ କେବଳ ଭଡ଼ା ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ପ୍ରାଧିକୃତ କରିଥିଲା, ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ନୁହେଁ ।

5.3. ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଏହି ରାଜିନାମା ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନକ୍ଷମ ନଥିଲା ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇଥିଲା, ଯେହେତୁ ଏକ ବୈଧ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ମତି ଏବଂ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ଭବିଷ୍ୟତର ସମ୍ମତି ଉପରେ ରାଜିନାମାର ନିର୍ଭରଶୀଳତା ଏହାକୁ ଏକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଚୁକ୍ତିରେ ପରିଣତ କରିଥିଲା ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇନଥିଲା ।

5.4. ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର କରିଲେ ଯେ ବାଦୀମାନେ ଚୁକ୍ତିରେ ଥିବା ସେମାନଙ୍କର ଅଂଶକୁ ସମ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ନିରନ୍ତର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ । ରାଜିନାମାରେ ସୂଚିତ ହୋଇଥିବା ତିନି ମାସର ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ସମ୍ମତି ଏବଂ ଉପସ୍ଥିତି ସୁରକ୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ନଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ନିଷ୍କ୍ରିୟତା ଏବଂ କେବଳ

ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ ସ୍ୱର୍ଗତ ସୌମେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା, ଚୁକ୍ତିଭିତ୍ତିକ ଦାୟିତ୍ୱ ପୂରଣ ପାଇଁ ତତ୍ପରତା ଏବଂ ପ୍ରତିବଦ୍ଧତାର ଅଭାବକୁ ସୂଚିତ କରେ ।

5.5. ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ ସ୍ୱର୍ଗତ ସୌମେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ 2/5 ଭାଗ ପାଇଁ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇପାରିବ କି ନାହିଁ ତାହା ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିଚାର କରିଥିଲେ । ଏହି ସମ୍ପତ୍ତିର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 12 ଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଏହାର ବର୍ତ୍ତମାନର ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ରକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏହା ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଯେ ଏହିପରି ଆଂଶିକ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଅସାଧ ଥିଲା ଏବଂ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ନଥିଲା । ମାଲିକାନା ବିଭାଜନ ପ୍ରଜାସ୍ୱତ୍ତ୍ୱପଣକୁ ଜଟିଳ କରିବ ଏବଂ ଏହାକୁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

5.6. ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିଚାର କରିଥିଲେ ଯେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 9 ରୁ 11 ଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିବା 27.09.1993 ତାରିଖର ବିକ୍ରି ଦଲିଲ ବୈଧ ଏବଂ ବାଧ୍ୟତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀମାନେ ପ୍ରକୃତ କ୍ରେତା ଥିଲେ ଯେଉଁମାନେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ଙ୍କ ସମେତ ସମସ୍ତ ଯଥାର୍ଥ ମାଲିକଙ୍କ ସହ କାରବାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଥିଲେ । ବାଦୀମାନଙ୍କ ପୂର୍ବ ରାଜିନାମା ସମ୍ପତ୍ତିରେ କୌଣସି ସ୍ୱାର୍ଥ ସୃଷ୍ଟି କରିନଥିଲା ଯାହା ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ମାଲିକାନାକୁ ଅବୈଧ କରିପାରିବ । ବାଦୀମାନେ 70,000 ଟଙ୍କା ବଇନା ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସେମାନେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ରୁ 5 (ସ୍ୱର୍ଗତ ସୌମେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଆଇନଗତ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ) ଙ୍କ ଠାରୁ ମକଦ୍ଦମା ଚାଲୁଥିବା ସମୟରେ ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତରେ ବାର୍ଷିକ 6 ପ୍ରତିଶତ ସୁଧ ସହିତ ଏହି ପରିମାଣ ଫେରସ୍ତ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଥିଲେ ।

6. ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟରେ ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ ବାଦୀମାନେ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ପ୍ରଥମ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନ ପରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟକୁ ଓଲଟାଇ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ବାଦୀମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ମକଦ୍ଦମାର ଡିକ୍ରି ଦେଇଥିଲେ । ଏହା ବିଚାର କରିଥିଲେ ଯେ 30.12.1982 ତାରିଖର ସାଧାରଣ କ୍ଷମତାପତ୍ର ବୈଧ ଥିଲା ଏବଂ 17.02.1988 ତାରିଖର ବିଭାଜନ ପତ୍ର ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରାଯାଇଥିବାର ଧାରଣାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି, ଏହା ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ଙ୍କ ତରଫରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କୁ ପ୍ରାଧିକୃତ କରିଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଥିଲେ ଯେ ଜି. ପି. ଏ. ର ଆରୋପିତ ପ୍ରତ୍ୟାହାର ଜାଲ ଥିଲା ଏବଂ ଅସଲି ନଥିଲା । ଏହା ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ

ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଯେ 06.06.1993 ତାରିଖର ରାଜିନାମା ବୈଧ ଥିଲା ଏବଂ ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ସମେତ ସମସ୍ତ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏହା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନକ୍ଷମ ଥିଲା, ଏବଂ ବାଦୀମାନେ ଚୁକ୍ତିର ସେମାନଙ୍କର ଅଂଶକୁ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସର୍ବଦା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏବଂ ଇଚ୍ଛୁକ ଥିଲେ । ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 9 ରୁ 11 (ଏଠାରେ ଆବେଦନକାରୀ) ଙ୍କ ସମେତ ସମସ୍ତ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କୁ ବଳକା ପ୍ରତିଫଳ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପରେ ବାଦୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ବିକ୍ରି ଦଲିଲ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ଚୁକ୍ତିର ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନକୁ ମଞ୍ଜୁରୀ ଦେଇଥିଲେ ।

7. ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ଏବଂ ଡିକ୍ରି ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ, ଆବେଦନକାରୀମାନେ (ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 9 ରୁ 11) ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନକୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି । ଉଭୟ ପକ୍ଷଙ୍କ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲମାନଙ୍କୁ ଶୁଣିବା ପରେ ଏବଂ ଅଭିଲେଖଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା ପରେ, ନିମ୍ନଲିଖିତ ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଁ ଉପୁଜି ହୋଇଅଛି:

I. ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିକାର ଅଧିନିୟମ 1963 ର ଧାରା 16 (c) ଅନୁଯାୟୀ ହୋଇଥିବା ଚୁକ୍ତିର ଅଂଶକୁ ସମ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ବାଦୀମାନେ ସେମାନଙ୍କର ନିରନ୍ତର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛାକୁ ପ୍ରମାଣିତ କରିଥିଲେ କି ନାହିଁ ।

II. ଏକ ବୈଧ ଏବଂ ବିଦ୍ୟମାନ ସାଧାରଣ କ୍ଷମତାପତ୍ର ବିନା ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ଙ୍କ ତରଫରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ପ୍ରାଧିକାରିତା ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ନଥାଇ, 06.06.1993 ତାରିଖର ବିକ୍ରି ରାଜିନାମା ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବୈଧ ଏବଂ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନକ୍ଷମ ଥିଲା କି ନାହିଁ ।

III. ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନକୁ, ଯାହା ବିବେକାନୁସାରେ ହୋଇଥାଏ, ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇ ନଥିବା ବେଳେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ସଠିକ୍ ଭାବରେ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିଲା କି ନାହିଁ ।

I. ଚୁକ୍ତି ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ବାଦୀମାନଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛା

8. ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିକାର ଅଧିନିୟମ, 1963 ର ଧାରା 16 (c) ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଏ ଯେ ଏକ ଚୁକ୍ତିର ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ଚାହୁଁଥିବା ଜଣେ ବାଦୀ ଚୁକ୍ତିର ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ସେ ସମ୍ପାଦନ କରିଛନ୍ତି କିମ୍ବା ସମ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ସର୍ବଦା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏବଂ ଇଚ୍ଛୁକ ଅଟନ୍ତି ବୋଲି ଦୃଢ଼ ଭାବେ କହିବା ଏବଂ ପ୍ରମାଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହା ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପାଦନ ହେବାକୁ ଥିବ । ଏହି ଆବଶ୍ୟକତା ଏକ ପୂର୍ବ ସର୍ତ୍ତ ଏବଂ ସମଗ୍ର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ବାଦୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାପିତ ହେବା

ଆବଶ୍ୟକ । ମକଦ୍ଦମା କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ପରେ ବାଦୀମାନଙ୍କ ଆଚରଣରୁ, ତଥା ରାଜିନାମାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିରୁ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛା ନିର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ପଛରେ ଥିବା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତତା ହେଉଛି ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଯେ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ପ୍ରତିକାର ଚାହୁଁଥିବା ଏକ ପକ୍ଷ ନିଜେ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ଏକ ଇଚ୍ଛାମୂଳକ ପ୍ରତିକାର ଅଟେ, ଏବଂ ଚୁକ୍ତିଗତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ ପ୍ରତି ଏକନିଷ୍ଠା ଓ ଆନ୍ତରିକତା ଦର୍ଶାଇ ବାଦୀ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତାର ସହିତ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଆସିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଚୁକ୍ତିର ନିଜସ୍ୱ ଅଂଶକୁ ସମ୍ପାଦନ କରିବାରେ କୌଣସି ଶିଥିଳତା, ଉଦାସୀନତା କିମ୍ବା ବିଫଳତା ଏପରି ପ୍ରତିକାରକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବାର ଏକ ଆଧାର ହୋଇପାରେ । ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛାର ଗୁରୁତ୍ୱ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା *ୟୁ. ଏନ୍. କ୍ରିଷ୍ଣମୂର୍ତ୍ତି ବନାମ ଏ. ଏମ୍. କ୍ରିଷ୍ଣମୂର୍ତ୍ତି*([1]) ମାମଲାରେ ନିମ୍ନମତେ ସଂକ୍ଷେପିତ ହୋଇଛି:

"23. ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିକାର ଅଧିନିୟମ, 1963 ର ଧାରା 16 (c) ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏକ ଚୁକ୍ତିର ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନର ପ୍ରତିକାର ନିଷେଧ କରେ, ଯିଏ ଚୁକ୍ତିରେ ଥିବା ତାଙ୍କ ଅଂଶକୁ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ତାଙ୍କର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛାକୁ ଦୃଢ ଭାବେ କହିବାରେ ଏବଂ ପ୍ରମାଣ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି । ଧାରା 16 ର ଖଣ୍ଡ (c) ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା (i) କୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଏକ ଚୁକ୍ତିର, ଯେଉଁଥିରେ ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥାଏ, ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ସମ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରମାଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ, ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏପରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯିବା ବ୍ୟତୀତ, ବାଦୀଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ପ୍ରକୃତରେ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କୁ ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିବା କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଟଙ୍କା ଜମା କରିବା ଜରୁରୀ ନୁହେଁ । ତେବେ, ବ୍ୟାଖ୍ୟା (2) ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ବାଦୀ ଚୁକ୍ତିର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛାକୁ ଏହାର ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱରୂପ ଅନୁଯାୟୀ ଦୃଢ ଭାବେ କହିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

24. ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ, ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଏକ ଦାୟିତ୍ୱ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ବାଦୀଙ୍କୁ ଅଭିଯୋଗରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିବୃତ୍ତି ଦେବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ଚୁକ୍ତିନାମାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ଠିକ୍ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ପାଣ୍ଠିର ଉପଲବ୍ଧତା ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରମାଣ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ବାଦୀଙ୍କୁ ନିବେଦନ କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପାଣ୍ଠି ଥିଲା କିମ୍ବା ଚୁକ୍ତିନାମା ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରିବା ପାଇଁ ଠିକ୍

---

[1] [2022] 13 SCR 250: (2023) 1 SCC 775

ସମୟରେ ପାଣ୍ଠି ସଂଗ୍ରହ କରିବାର ସ୍ଥିତିରେ ସେ ଥିଲେ । ଯଦି ବାଦୀଙ୍କ ପାଖରେ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ, ଯାହା ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ ଆବଶ୍ୟକ କରେ, ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରିବା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପାଣ୍ଠି ନଥାଏ ତେବେ ବାଦୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ନିବେଦନ କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେ ସେ କିପରି ପାଣ୍ଠି ଉପଲବ୍ଧ କରିବେ । ଏକ ଉଦାହରଣ ଦେଇ କହିବାକୁ ଚାହିଁଲେ, ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ ସହିତ ଜଡିତ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଓ ନିୟମାବଳୀର ସମୟୋଚିତ ଅନୁପାଳନ ପାଇଁ ବାଦୀଙ୍କୁ ପ୍ରମାଣ ଉପସ୍ଥାପନ କରି ଏହା ଦୃଢ ଭାବେ କହିବାକୁ ଏବଂ ପ୍ରମାଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିପାରେ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପାଣ୍ଠି ବିତରଣ ପାଇଁ ଜଣେ ଅର୍ଥଦାତାଙ୍କ ସହ ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଛି ।

XXX XXX XXX

45. ଏହା ସ୍ଥିରୀକୃତ ଆଇନ ଯେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନର ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ, ବାଦୀଙ୍କୁ ପ୍ରମାଣ କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମକଦ୍ଦମା ଚାଲିବା ସମୟରେ ଏବଂ ମକଦ୍ଦମାର ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ସେ ଚୁକ୍ତିନାମାରେ ଥିବା ତାଙ୍କ ଅଂଶ ସମ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏବଂ ଇଚ୍ଛୁକ ଥିଲେ । ପ୍ରମାଣ ଦାଖଲ କରି ନିଜର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛାକୁ ପ୍ରମାଣ କରିବା ବାଦୀଙ୍କ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ପାଣ୍ଠିର ଉପଲବ୍ଧତା ସମେତ ସମସ୍ତ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଏହି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିଗ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଅଭିଯୋଗରେ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛାର କେବଳ ଏକ ବିବୃତ୍ତି କିମ୍ବା ଦାବି ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ ନାହିଁ" ।

9. ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ବାଦୀମାନେ ଚୁକ୍ତିରେ ଥିବା ସେମାନଙ୍କର ଅଂଶ ସମ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ନିରନ୍ତର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ । 06.06.1993 ତାରିଖର ରାଜିନାମା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ବାଦୀମାନଙ୍କୁ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିଥିଲା ଯେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ତିନି ମାସ ମଧ୍ୟରେ ବାରିପଦାକୁ ଆସି ବିକ୍ରି ଦଲିଲକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବେ । ତେବେ, ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ସମ୍ମତି କିମ୍ବା ଉପସ୍ଥିତିକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ବାଦୀମାନେ କୌଣସି ଦୃଢ଼ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇନଥିଲେ । ଭଉଣୀମାନେ ଚୁକ୍ତିରେ ସ୍ୱାକ୍ଷରକାରୀ ନଥିଲେ ଏବଂ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ ଧାରଣ କରିଥିଲେ ବୋଲି ଜାଣିଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଭଉଣୀମାନଙ୍କୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ସେମାନେ କେବଳ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ ସ୍ୱର୍ଗତ ସୌମେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ । ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ କହିଥିଲେ ଯେ ତିନି ମାସର ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ବାଦୀମାନେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ଙ୍କୁ କୌଣସି ସୂଚନା କିମ୍ବା ଚିଠିପତ୍ର ଜାରି କରି ନଥିଲେ, କିମ୍ବା ବିକ୍ରି ଦଲିଲ

କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ସିଧାସଳଖ ସେମାନଙ୍କ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବାକୁ କୌଣସି ପ୍ରୟାସ କରି ନଥିଲେ । ବାଦୀମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଏହି ନିଷ୍କ୍ରିୟତା ସେମାନଙ୍କର ଚୁକ୍ତିଭିତ୍ତିକ ଦାୟିତ୍ୱ ପୂରଣ କରିବାରେ ଅଦମ୍ୟ ତତ୍ପରତା ଏବଂ ଆନ୍ତରିକତାର ଅଭାବକୁ ସୂଚିତ କରେ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ବାଦୀମାନେ କ୍ରୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ସକ୍ରିୟ ପଦକ୍ଷେପ ନ ନେଇ ମକଦ୍ଦମା ଜମିରେ ସେମାନଙ୍କର ପେଟ୍ରୋଲ ପମ୍ପ ସଂଚାଳନା ଜାରି ରଖିଥିଲେ, ଯାହା ଆତ୍ମସନ୍ତୋଷ ଏବଂ ତତ୍ପରତାର ଅଭାବକୁ ସୂଚିତ କରିଥିଲା ।

10. ଅପରପକ୍ଷରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସଂକ୍ଷିପ୍ତରେ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ବାଦୀମାନେ ଚୁକ୍ତିରେ ଥିବା ସେମାନଙ୍କର ଅଂଶ ସମ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ସର୍ବଦା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏବଂ ଇଚ୍ଛୁକ ଥିଲେ । ଏହା କହିଥିଲେ ଯେ ବାଦୀମାନଙ୍କ ଆର୍ଥିକ କ୍ଷମତା ଏବଂ ଇଚ୍ଛାକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବା ପାଇଁ ଅଭିଲେଖରେ ପ୍ରଚୁର ପ୍ରମାଣ ଥିଲା । ତେବେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବାଦୀମାନଙ୍କ ଆଚରଣର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟତା ବିଷୟରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିନଥିଲେ କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କର ନିଷ୍କ୍ରିୟତା ବିଷୟରେ ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଅନୁସନ୍ଧାନକୁ ସମ୍ବୋଧିତ କରିନଥିଲେ । ଏହି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିଗ ଉପରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ତରବରିଆ ଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରମାଣ ଓ ପରିସ୍ଥିତିର ପୁଙ୍ଖାନୁପୁଙ୍ଖ ଯାଞ୍ଚର ଅଭାବ ଥିଲା ଯାହା ବାଦୀମାନଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛାର ଅଭାବକୁ ଦର୍ଶାଇଥିଲା ।

11. ଅଭିଲେଖଗୁଡ଼ିକୁ ଏବଂ ଦାଖଲଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା ପରେ, ଆମ୍ଭେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଯୁକ୍ତିରେ ନିହିତ ସତ୍ୟାସତ୍ୟତା ପାଉଛୁ ଯେ ବାଦୀମାନେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିକାର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 16 (c) ର ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁଯାୟୀ ସେମାନଙ୍କର ନିରନ୍ତର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛାକୁ ପ୍ରମାଣ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ । ରାଜିନାମାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ବାଦୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦାୟିତ୍ୱ ଲାଗୁ କରିଥିଲା, ବିଶେଷ କରି ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ତିନି ମାସ ମଧ୍ୟରେ ବିକ୍ରି ଦଲିଲ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବେ । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେବାରେ ବାଦୀମାନଙ୍କ ବିଫଳତା ଚୁକ୍ତିନାମା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତିବଦ୍ଧତାର ଅଭାବକୁ ସୂଚିତ କରେ । ଏହା ଟିପ୍ପଣୀ କରିବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଯେ ବାଦୀମାନେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ଚୁକ୍ତିର ପକ୍ଷ ନଥିଲେ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ମତି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା । ଏହି ଜ୍ଞାନ ସତ୍ତ୍ୱେ, ବାଦୀମାନେ ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବାକୁ କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ସହ କୌଣସି ଚିଠିପତ୍ର ବିନିମୟ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ନଥିଲେ । ବାଦୀମାନେ ଏହା ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନ କରିନଥିଲେ ଯେ ସେମାନେ ବଳକା ପ୍ରତିଫଳ ରାଶିର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ କିମ୍ବା ବିକ୍ରି ଦଲିଲ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପରେ

ଏହାକୁ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲେ ।

12. ସମ୍ପାଦନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଭଉଣୀମାନଙ୍କୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ ସ୍ୱର୍ଗତ ସୌମେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଉପରେ ବାଦୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଖାଯାଇଥିବା ନିର୍ଭରଶୀଳତା ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱରୁ ମୁକ୍ତ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ପୃଥକ୍ ସ୍ୱାର୍ଥ ଥିବା ଏକାଧିକ ପକ୍ଷଙ୍କ ସହିତ ଜଡିତ ଚୁକ୍ତିନାମାରେ, ବିଶେଷ କରି ଯେତେବେଳେ କିଛି ପକ୍ଷ ଅନୁପସ୍ଥିତ ରହିଥାନ୍ତି କିମ୍ବା ସ୍ୱାକ୍ଷରକାରୀ ନଥାନ୍ତି, ସମସ୍ତ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ସମ୍ମତି ଏବଂ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ସୁରକ୍ଷିତ ଅଛି ବୋଲି ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଦାୟିତ୍ୱ ବାଦୀଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଥାଏ । ବାଦୀଙ୍କ ନିଷ୍କ୍ରିୟ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଏବଂ ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାରେ ବିଫଳତା, ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛାର ଦାବିକୁ ଦୁର୍ବଳ କରେ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ଚୁକ୍ତିରେ ସୂଚିତ ହୋଇଥିବା ତିନି ମାସର ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବାର ତୁରନ୍ତ ପରେ ବାଦୀମାନେ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ଉଠାଇ ନଥିଲେ କିମ୍ବା ଆଇନଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରି ନଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ଅଧିକାର ଦାବି କରିବାରେ ଏବଂ ଚୁକ୍ତିନାମା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାରେ ସେମାନଙ୍କର ବିଳମ୍ବ, ଆନ୍ତରିକତାର ଅଭାବକୁ ଆହୁରି ସୂଚିତ କରେ । ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ବିକ୍ରି ଦଲିଲ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପରେ ହିଁ ବାଦୀମାନେ ରାଜିନାମାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ଚାହିଁଥିଲେ, ଯାହା ପ୍ରକୃତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଏକ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ସୂଚିତ କରେ ।

13. ଉପରୋକ୍ତ ଯୁକ୍ତିତର୍କକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଆମ୍ଭେ ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଅନୁସନ୍ଧାନ ସହିତ ସହମତ ଯେ ବାଦୀମାନେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିକାର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 16 (c) ଅନୁଯାୟୀ କୁହାଯାଇଥିବା ଚୁକ୍ତିରେ ଥିବା ସେମାନଙ୍କ ଅଂଶ ସମ୍ପାଦନ କରିବାରେ ସେମାନଙ୍କର ନିରନ୍ତର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛାକୁ ପ୍ରମାଣ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିଗକୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଭାବରେ ବିଚାର ନକରି ଏବଂ ବାଦୀମାନଙ୍କ ନିଷ୍କ୍ରିୟତା ଏବଂ ଅଦମ୍ୟ ତତ୍ପରତାର ଅଭାବକୁ ଅଣଦେଖା କରି ତ୍ରୁଟି କରିଥିଲେ । ଚୁକ୍ତିର ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ପାଳନ କରିବାରେ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାରେ ବାଦୀମାନଙ୍କ ବିଫଳତା ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛାର ଅଭାବକୁ ଦର୍ଶାଏ, ଯାହା ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଦାବି ପାଇଁ ଘାତକ ହୋଇଥାଏ ।

II. ସାଧାରଣ କ୍ଷମତାପତ୍ର ଏବଂ 06.06.1993 ତାରିଖର ବିକ୍ରୟ ରାଜିନାମାର ବୈଧତା ।

14. ସମ୍ପତ୍ତିର ଏକାଧିକ ମାଲିକଙ୍କ ସହିତ ଜଡିତ ଚୁକ୍ତିନାମାରେ, ଏହା ଜରୁରୀ ଯେ ସମସ୍ତ ସହ-ମାଲିକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ରାଜିନାମା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ କିମ୍ବା

ଏକ ବୈଧ ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀ କ୍ଷମତାପତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନଙ୍କ ତରଫରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଜଣେ ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବରେ ପ୍ରାଧିକୃତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଜଣେ ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପ୍ରାଧିକାରିତା ସ୍ପଷ୍ଟ ଏବଂ ଅସନ୍ଦିଗ୍ଧ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ, ଏବଂ ଏପରି ପ୍ରାଧିକାରିତାର କୌଣସି ସୀମାବଦ୍ଧତା କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାହାରକୁ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବରେ ବିଚାର କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରାଧିକାରିତା ବିନା, ଜଣେ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ମୂଳ ପକ୍ଷଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ ଚୁକ୍ତିନାମାରେ ଆବଦ୍ଧ ରଖିପାରିବେ ନାହିଁ ।

15. ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ 30.12.1982 ତାରିଖର ସାଧାରଣ କ୍ଷମତାପତ୍ରକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲେ, ଯାହା ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ଏବଂ ସ୍ୱର୍ଗତ ସୌମେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ବିଚାର କରିଥିଲେ ଯେ ଏହି ଜିପିଏ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇନଥିଲା ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ରାଜିନାମା ହେବାର ଏକ ଦଶନ୍ଧି ପୂର୍ବରୁ ଏହାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିଲା । ଅଧିକନ୍ତୁ, ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହା ମଧ୍ୟ କହିଥିଲେ ଯେ 06.06.1993 ତାରିଖର ଚୁକ୍ତିରେ ଜିପିଏକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କିମ୍ବା ନିର୍ଭର କରାଯାଇ ନଥିଲା ଏବଂ ଜିପିଏ ଅଧୀନରେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ତାଙ୍କ ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବାର କୌଣସି ଉଲ୍ଲେଖ ନଥିଲା । ଏହା ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 କେବଳ ତାଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ଷମତାରେ ରାଜିନାମାରେ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲେ, ଏବଂ ସେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ଙ୍କ ତରଫରୁ ଏହାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଥିବାର କୌଣସି ସଙ୍କେତ ନଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସହ ଅସହମତି ପ୍ରକାଶ କରି କହିଥିଲେ ଯେ ରାଜିନାମା ସମୟରେ ସେହି ଜିପିଏ ବୈଧ ଏବଂ ବଳବତ୍ତର ଥିଲା । ଏହା ମତ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ରାଜିନାମାରେ ଜିପିଏ ବିଷୟରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଉଲ୍ଲେଖର ଅଭାବ ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ତରଫରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ପ୍ରାଧିକାରିତାକୁ ଅବୈଧ କରି ନଥିଲା ।

16. ଆମ୍ଭ ବିଚାରିତ ମତରେ, ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ଙ୍କୁ ଆବଦ୍ଧ କରିବାର ପ୍ରାଧିକାରିତାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତ୍ରୁଟି କରିଥିଲେ । ଅଭିକରଣ ସମ୍ପର୍କ ପ୍ରକାଶ ନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଜଣେ ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପାଇଁ ମୂଳ ପକ୍ଷଙ୍କୁ ଆବଦ୍ଧ କରିବା ଆଇନଗତ ଭାବରେ ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବାବେଳେ, ଏହି ନୀତି ସେତେବେଳେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ବୈଧ ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀ ପ୍ରାଧିକାରିତା ଥାଏ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, ଜିପିଏ 1982 ମସିହାରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇନଥିଲା । 1988 ରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପଞ୍ଜୀକୃତ ବିଭାଜନ ପତ୍ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସହମାଲିକଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଂଶ ଆବଣ୍ଟନ କରିଥିଲା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଅଧିକାରଗୁଡ଼ିକୁ ଏବଂ ପ୍ରାଧିକାରିତାଗୁଡ଼ିକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲା । ଅଧିକନ୍ତୁ, 17.02.1988 ତାରିଖର ବିଭାଜନ ପତ୍ର, ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜିପିଏ ଅଧୀନରେ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା କୌଣସି ପୂର୍ବ ପ୍ରାଧିକାରିତାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିନେଇଥିଲା । ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କୁ କେବଳ ଭଡ଼ା ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ପ୍ରାଧିକୃତ ବୋଲି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରି, ଏହା ତାଙ୍କ ପ୍ରାଧିକାରିତାକୁ ସୀମିତ କରିଥିଲା ଏବଂ ପୂର୍ବରୁ ଦିଆଯାଇଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟାପକ କ୍ଷମତାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ

ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିନେଇଥିଲା । ଏହା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବାକୁ ହେବ ଯେ 06.06.1993 ତାରିଖର ରାଜିନାମା, ଜିପିଏ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରି ନଥିଲା କିମ୍ବା ସୂଚିତ କରି ନଥିଲା ଯେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ତାଙ୍କ ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ତରଫରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ସେ କେବଳ ନିଜ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ଷମତାରେ ଏହି ରାଜିନାମାରେ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲେ, ଏବଂ ଭଉଣୀମାନଙ୍କୁ ଆବଦ୍ଧ କରିବାର ପ୍ରାଧିକାରିତା ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଅଛି ବୋଲି ବାଦୀମାନଙ୍କୁ କିଛି କୁହାଯାଇ ନଥିଲା । ଏହି ତ୍ରୁଟି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ, କାରଣ ବାଦୀମାନେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ସମ୍ମତି ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା, ଯାହା ଚୁକ୍ତିର ସର୍ତ୍ତରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣା ପଡୁଛି ଯେ ଭଉଣୀମାନେ ତିନି ମାସ ମଧ୍ୟରେ ବିକ୍ରି ଦଲିଲ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ଆସିବାର ଥିଲା ।

17. ବାଦୀମାନେ ଏହି ତଥ୍ୟ ବିଷୟରେ ଅବଗତ ଥିଲେ ଯେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ରାଜିନାମାର ପକ୍ଷ ନଥିଲେ ଏବଂ ଏକ ବୈଧ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ଏବଂ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ବାଦୀମାନଙ୍କ ନିଜସ୍ୱ ସ୍ୱୀକାର ଦ୍ୱାରା ଏହା ଆହୁରି ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି ଯେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ ସ୍ୱର୍ଗତ ସୌମେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କୁ ଆଶ୍ୱାସନା ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ଭଉଣୀମାନଙ୍କୁ ବିକ୍ରି ଦଲିଲ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ଅଣାଯିବ । ତେଣୁ, ବାଦୀମାନେ ଦାବି କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଯେ ସେମାନେ ବିଶ୍ୱାସ କରିଥିଲେ ଯେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ପାଖରେ ଭଉଣୀମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ପଷ୍ଟ ସମ୍ମତି ବିନା ଆବଦ୍ଧ କରିବାର ପ୍ରାଧିକାରିତା ଥିଲା ବୋଲି । ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ଜଣେ ଅଭିକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପ୍ରାଧିକାରିତା ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ, ଏବଂ ଏହାର କୌଣସି ସୀମାବଦ୍ଧତା କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟାହାରକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ବିଚାର କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ଙ୍କ ତରଫରୁ ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କୁ ପ୍ରାଧିକୃତ କରୁଥିବା ଏକ ବୈଧ ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀ କ୍ଷମତାପତ୍ରର ଅଭାବରେ, ସେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ରାଜିନାମାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

18. ଉପରୋକ୍ତ ବିଷୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଆମ୍ଭେ ବିଚାର କରୁଛୁ ଯେ 06.06.1993 ତାରିଖର ବିକ୍ରୟ ରାଜିନାମାରେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ଙ୍କୁ ଆବଦ୍ଧ କରିବାର ପ୍ରାଧିକାରିତା ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ପାଖରେ ନଥିଲା । ରାଜିନାମା ସମୟରେ ସାଧାରଣ କ୍ଷମତାପତ୍ର, ଯାହାକୁ ବିଭାଜନ ପତ୍ର ଦ୍ୱାରା ସୂଚିତ ଭାବେ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରି ଦିଆଯାଇଥିଲା, ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରୟ କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରି ନଥିଲା । ତେଣୁ ଏହି ରାଜିନାମା ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନକ୍ଷମ ହୋଇପାରିନଥିଲା, ଯେଉଁମାନେ କି ସାମୂହିକ ଭାବରେ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଏକ ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଠ ଅଂଶ ଧାରଣ କରୁଥିଲେ । ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ସମ୍ମତି ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ବିଷୟରେ ବାଦୀମାନଙ୍କ ଜ୍ଞାନ, ଏବଂ ତାହା ସହିତ ଏପରି ସମ୍ମତି ସୁରକ୍ଷିତ କରିବାରେ ସେମାନଙ୍କର ବିଫଳତା, ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଚୁକ୍ତିନାମାକୁ ପ୍ରଭାବହୀନ କରେ । ଫଳସ୍ୱରୂପ, ସେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ରାଜିନାମାକୁ **ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ** ଭାବେ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଉକ୍ତ ରାଜିନାମା ଆଧାରରେ ବାଦୀମାନେ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ସେମାନଙ୍କ ଅଂଶ ଉପରେ କୌଣସି ଅଧିକାର ଦାବି କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

III. ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ମଞ୍ଜୁର କରିବାର ବିବେକାନୁସାର ପ୍ରକୃତି

19. ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିକାର ଅଧିନିୟମ, 1963 ଅନୁଯାୟୀ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନର ପ୍ରତିକାର ବିବେକାନୁସାର ପ୍ରକୃତିର ଅଟେ । ଅଧିନିୟମର ଧାରା 20 (ଏହି ମାମଲା ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଯେହେତୁ ଏହା 2018 ସଂଶୋଧନର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଅଟେ) ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ କହିଛି ଯେ ଏପରି କରିବା କେବଳ ବିଧି ସମ୍ମତ ବୋଲି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏପରି ପ୍ରତିକାର ଦେବାକୁ ବାଧ ନୁହଁନ୍ତି । ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ମଞ୍ଜୁର କରିବା ଯଥାର୍ଥ ଏବଂ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ବୋଲି ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ସହିତ ଇଚ୍ଛାଧିନତାକୁ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଭାବରେ ଏବଂ ଉତ୍ତମ ନୀତି ଉପରେ ଆଧାର କରି ବ୍ୟବହାର କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

20. ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାରେ, ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ମଞ୍ଜୁର କରିବା ବିରୋଧରେ ଅନେକ କାରକ ରହିଅଛି । ବିକ୍ରି ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ରାଜିନାମା ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ଙ୍କ ବିରୋଧରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନକ୍ଷମ ହୋଇପାରିନଥିଲା, ଯେଉଁମାନେ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଏକ ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଠ ଅଂଶ ଧାରଣ କରିଥିଲେ; ଏପରି ଏକ ରାଜିନାମାକୁ ଲାଗୁ କରିବା ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ହେବ ନାହିଁ । ବାଦୀମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ସମସ୍ତ ସହ-ମାଲିକଙ୍କ ସମ୍ମତି ସୁରକ୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ନଥିଲେ । ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ମଞ୍ଜୁର କରିବା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିବାଦୀ, ବିଶେଷ କରି ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8, ଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନ୍ୟାୟ ଭାବରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିବ, ଯେଉଁମାନେ ବାଦୀମାନଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ କେବେ ବି ରାଜି ହୋଇନଥିଲେ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ସୁଧ ସହିତ ବଇନା ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ ଦ୍ୱାରା ବାଦୀମାନଙ୍କୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯାଇପାରିବ; ଆର୍ଥିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ ନାହିଁ ବୋଲି ସୂଚିତ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ ।

21. 2018 ର ଅଧିନିୟମ ସଂଖ୍ୟା 18 ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧନ ପୂର୍ବରୁ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିକାର ଅଧିନିୟମ, 1963 ର ଧାରା 20, ଯାହା 1.10.2018 ରୁ ପ୍ରଭାବ ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା, ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ କହିଛି ଯେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନର ପ୍ରତିକାର ଇଚ୍ଛାମୂଳକ ପ୍ରକୃତିର ଅଟେ ଏବଂ ଏହା କରିବା କେବଳ ବିଧି ସମ୍ମତ ବୋଲି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏପରି ପ୍ରତିକାରର ମଞ୍ଜୁର ଦେବାକୁ ବାଧ ନୁହଁନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଇଚ୍ଛାଧିନତା ସୁଦୃଢ଼ ଏବଂ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ନୀତି ଉପରେ ଆଧାରିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

22. ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, ବାଦୀମାନେ 06.06.1993 ତାରିଖର ରାଜିନାମାର ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ଚାହିଁଛନ୍ତି ଯେଉଁଠାରେ ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ସମ୍ମତି ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପରେ (ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8) 30.09.1993 ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ବିକ୍ରି ଦଲିଲ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାର ଥିଲା ଯେହେତୁ ସେମାନେ ଚୁକ୍ତିରେ ଯୋଗ ଦେଇନଥିଲେ । ତେବେ, ସମ୍ପତ୍ତିର ସମସ୍ତ ସହ-ମାଲିକମାନେ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ 4,20,000 ଟଙ୍କାର ପ୍ରତିଫଳରେ 27.09.1993 ତାରିଖର ବିକ୍ରି ଦଲିଲ ମାଧ୍ୟମରେ ହସ୍ତାନ୍ତର କରି ଦେଇଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ମୂଲ୍ୟବାନ ପ୍ରତିଫଳ ବାବଦରେ ମକଦ୍ଦମା

ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ସତ୍ ବିଶ୍ୱାସରେ କିଣିଥିବା ସଚ୍ଚୋଟ କ୍ରେତା । ତେଣୁ, ଥରେ ସେମାନେ 27.09.1993 ତାରିଖରେ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଅଧିକାର ହାସଲ କରିସାରିବା ପରେ, 06.06.1993 ତାରିଖର ରାଜିନାମା, ଯାହା ସମସ୍ତ ସହ-ମାଲିକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇନଥିଲା, ବିଶେଷ କରି ତିନି ଭଉଣୀ (ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 9 ରୁ 11) ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା, ତାହାର ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମାର ଡିକ୍ରି ଦେଇ ଉକ୍ତ ବିକ୍ରି ଦଲିଲରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରିବାର କୌଣସି ଯଥାର୍ଥତା ନଥିଲା । ଉପରୋକ୍ତ ବିକ୍ରି ଦଲିଲକୁ ମଧ୍ୟ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇ ନଥିଲା, ଯଦିଓ ଏହା ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରିବା ସମୟରେ ଅସ୍ତିତ୍ୱରେ ଆସିଥିଲା, ତେଣୁ, ଯେତେବେଳେ ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମାକୁ ଡିକ୍ରି ନକରିବାକୁ ନିଜର ଇଚ୍ଛାଧିନତା ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲେ, ପ୍ରକୃତ କ୍ରେତା ଅର୍ଥାତ୍ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅଧିକାରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା ଡିକ୍ରି କରିବାକୁ ଅପିଲୀୟ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଉନ୍ମୁକ୍ତ ନଥିଲା ।

23. ଶେଷରେ, ପ୍ରତିକାରର ବିବେକାନୁସାର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ଏହାର ପ୍ରୟୋଗକୁ ପରିଚାଳନା କରୁଥିବା ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ, ଆମ୍ଭେ ଦେଖୁଛୁ ଯେ ଏହି ମାମଲାରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ମଞ୍ଜୁର କରିବା ଯଥାର୍ଥ କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ହେବ ନାହିଁ । ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଚୁକ୍ତିଭିତ୍ତିକ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ପୂରଣ କରିବାରେ ବାଦୀମାନଙ୍କ ବିଫଳତା, ଏବଂ ତାହା ସହିତ ସମସ୍ତ ସହ-ମାଲିକଙ୍କୁ ଆବଦ୍ଧ ରଖିବା ପାଇଁ ପ୍ରାଧିକାରିତାର ଅଭାବ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନର ମଞ୍ଜୁରୀକୁ ଅନୁପଯୁକ୍ତ କରୁଛି । ବାଦୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିବା ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ପ୍ରତିକାର ସେମାନଙ୍କ ଆଚରଣ ଏବଂ ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

24. ଉପରୋକ୍ତ ବିଶ୍ଳେଷଣକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଆମ୍ଭେ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚୁଛୁ ଯେ ବାଦୀମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଚୁକ୍ତିଭିତ୍ତିକ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ନିରନ୍ତର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ, ଏବଂ 06.06.1993 ତାରିଖର ରାଜିନାମାରେ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ପ୍ରତିବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 8 ଙ୍କୁ ଆବଦ୍ଧ କରିବାର ପ୍ରାଧିକାରିତା ନଥିଲା । ରାଜିନାମାର ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଅପ୍ରବର୍ତ୍ତନକ୍ଷମ ପ୍ରକୃତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ବାଦୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିକାର ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଆମ୍ଭେ ଯଥାର୍ଥ କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ମନେ କରୁନାହୁଁ ।

25. ତଦନୁସାରେ, ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା । ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା 25.10.2013 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଡିକ୍ରିକୁ ରଦ୍ଦ କରାଗଲା । ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମାକୁ ଖାରଜ କରି ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା 17.05.1997 ତାରିଖର ରାୟକୁ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରାଗଲା । ଅଧିକନ୍ତୁ, ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କୁ ଏହି ଆଦେଶ ତାରିଖ ଠାରୁ ଦୁଇ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ବାଦୀମାନଙ୍କୁ (ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ 2) 10,00,000 ଟଙ୍କା (ଦଶ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) ଫେରସ୍ତ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଗଲା । ଏହି ରାଶି ମଧ୍ୟରେ ବାଦୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ

କରାଯାଇଥିବା ବଇନା ଅର୍ଥ ଏବଂ କୌଣସି ସୁଧ ଏବଂ ବ୍ୟୟ ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟେ ।

26. ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ରହିବ ନାହିଁ ।

ମାମଲାର ଫଳାଫଳ: ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

ମୁଖ୍ୟ ଟିପ୍ପଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତକାରୀ: ନିଧି ଜୈନ

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ" ।

ଭାଷାନ୍ତର :

ଅମରେଶ୍ୱର ମିଶ୍ର, ଅନୁବାଦକ,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।